

Descartada la fusió, Bancaixa i CAM, tercera i quarta caixes més importants de l'estat espanyol, cerquen la manera d'obtenir recursos propis tot i l'alentiment a l'àmbit immobiliari, motor de la seua activitat aquesta darrera dècada.

Bancaixa i CAM, CAM o Bancaixa, Bancaixa-CAM... és el joc de disjuntives i copulatives que s'ha sentit més en l'àmbit de les caixes d'estalvis valencianes aquests darrers anys. Com a molts més territoris, el procés d'atomització i absorció que ha travessat aquest sector ha propiciat que, ara com ara, al País Valencià es compte només amb tres caixes d'estalvi, per bé que el 1989 n'hi havia deu. S'han quedat pel camí les caixes d'estalvis de Godelleta, Montroy, Moncofa, Sant Joan de Moró, Albalat dels Sorells... i un llarg etcètera de petites entitats amb molt d'arrelament social, però molt poc competitives a mitjana escala. D'aquesta rastellera de caixes d'àmbit local o comarcal només n'ha quedat una, Caixa d'Ontinyent, si bé és poc més que testimonial.

Si Bancaixa i la CAM són on són avui dia (la tercera i la quarta caixes d'estalvis de l'estat espanyol) és perquè són fruit de tot d'aliances impulsades a la dècada dels 90. L'objectiu d'aquestes operacions era tenir entitats amb prou gruix financer, en un procés paral·lel al de la resta de l'estat espanyol, que va coincidir en el temps amb la liberalització de l'obertura d'oficines (que, a la pràctica, permetia que qualsevol entitat poguera obrir una oficina en comunitats autònomes que no foren les seues d'origen).

Fet i fet, Bancaixa és el resultat de la fusió per absorció de les caixes d'estalvis de València, Sogorb, Castelló i Sagunt, i havia estat cridada a convertir-se en l'entitat de referència a les comarques de Castelló i València. La CAM, en canvi, té l'origen en les fusions de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani, la Caixa d'Estalvis Provincial d'Alacant i València i la Caixa Torrent. L'entitat que avui di-

Lluita de dos al País Valencià

rigeix Vicente Sala, i que va nàixer el 1992, havia de ser referència a Alacant i Múrcia i anar obrint mercat a la resta de comarques valencianes. El procés de concentració impulsat als anys 90 ha tingut resultats beneficiosos per a totes dues caixes: tot i que l'entrada de caixes foranes ha estat impressionant, Bancaixa i CAM s'han mantingut, han estès la pròpia

xarxa d'oficines a tot l'estat espanyol i a l'estranger i han pessigat quota de mercat als bancs. Segons dades de l'Institut Valencià de Finances, les caixes d'estalvis han passat de tenir una quota de mercat del 45,9% el 1996 al 58,8% deu anys més tard. Per una altra banda, les cooperatives de crèdit, amb un fort arrelament al País Valencià, mantienien el 2006 una quota del 13,1%, contra el 27,9% dels bancs.

Veient els bons resultats que el procés de concentració ha donat al sector de les caixes d'estalvis valencianes, la pregunta resulta òbvia: no té sentit, en una lògica d'economia d'escala, continuar el procés de concentració o, cosa que és el mateix, fusionar Bancaixa i CAM per formar un gran grup financer? La idea no és nova, i l'ex-president de la Generalitat, Eduardo Zaplana, ja en fou un partidari ferm. Zaplana somiava una gran entitat financera netament valenciana, capaç de llevar la segona posició a Caja Madrid en el rànquing de caixes d'estalvi. Durant molts mesos van sonar, fins i tot, els diversos noms que podria tenir la nova entitat financera i es van redactar informes que avalaven la proposta.

El Banc de València, a mans de Bancaixa

Els bancs han anat perdent terreny progressivament a favor de les caixes al País Valencià. Són lluny els temps, als anys 70 del segle passat, en què un grup de valencians, entre els quals hi havia Emilio Attard o Vicent Ventura, van impulsar un banc, el Banc de l'Exportació, que havia de convertir-se en l'entitat de referència al territori valencià. El Banc de València, que, tot i el nom —cal no oblidar-ho—, havia nascut amb capital forà, no complia, a parer d'aquest col·lectiu, el paper de motor financer que es requeria per a una economia amb vocació exportadora i anhels industrials. Tanmateix, el Banc de l'Exportació no passà de ser un projecte efímer que va finir quan fou absorbit per Caixa Catalunya el 1992. La desaparició de l'entitat quasi va coincidir amb la compra, per part de Bancaixa, del 20% de les accions del Banc de València que fins aleshores havia tingut el Banc Central. El consell d'administració d'aquesta entitat centenària avui és controlat per un grup de fortunes valencianes grans i mitjanes que orbiten, tanmateix, al voltant de Bancaixa, el president del qual comanda al Banc de València. Fet i fet, propicia que el control polític a què habitualment s'han sotmès les caixes s'haja traslladat també a l'entitat bancària. Aquesta situació mai no ha estat ben vista pel Banc d'Espanya, que ha comminat Bancaixa a vendre la seua participació en el Banc de València.

L'anhel de Zaplana va durar, però, el temps que va tardar a complir un altre somni seu: anar-se'n a Madrid de ministre. Des d'aleshores, i en els governs consecutius de José Luis Olivas –després nomenat president de Bancaixa i president, de retruc, del Banc de València–, i Francesc Camps, la idea ha anat desinflant-se fins a desaparèixer del mapa. L'actual líder del PP valencià, de fet, ha dit públicament que “no haver fusionat la CAM i Bancaixa és una de les apostes de les quals em sent més feliç”.

Si la manca d'impuls polític ha estat un obstacle per a la fusió, no ho ha estat pas menys l'apatia –sí no el rebuig– demostrada pels diferents presidents de Bancaixa i CAM, i especialment del segon. Vicente Sala temia el trasllat del centre de decisions de la nova entitat creada de la fusió des d'Alacant a València. Qüestions polítiques a banda, la gran qüestió continua essent si una fusió resultaria bona o no amb vista a comptar amb una gran entitat financera.

Segons diversos experts consultats per aquest setmanari, l'aposta per a mantenir la integritat de les caixes sembla encertada, perquè afavoreix un mercat més competitiu en què es millora l'eficiència de les caixes i els serveis que presten als ciutadans. En una dècada, l'expansió de CAM i Bancaixa a l'estat espanyol s'ha consolidat i han multiplicat per sis el volum de negoci, mentre la resta de caixes *només* l'han quadruplicat. Amb aquest rerefons, els detractors semblen tenir arguments perquè la idea d'una hipotètica fusió romanguí al congelador.

A la cacera de recursos. Els presidents de totes dues caixes tenen preocupacions molt més urgents. L'activitat immobiliària havia esdevingut durant la darrera dècada el camí més important d'entrada d'ingressos, via crèdits als promotors, títols de préstec hipotecari o fins i tot la compra directa a la borsa de participacions en empreses del sector de la construcció. Ara que el boom del ciment és història i comença d'haver-hi un canvi de cicle molt

A l'esquerra, José Luis Olivas, president de Bancaixa i del Banc de València. A la dreta, Vicente Sala, president de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani, CAM.

La cartera industrial de les dues caixes

CAM	
Ribera Salud	50%
CPE CV	50%
BEM del Mediterraneo	39,96%
Terra Mítica	24,23%
Hansa Urbana	24,19%
EBN Banco	20%
Trasmediterránea	16,35%
Inversis	15,15%
García Camón	8,9%
Sol Melià	6,01%
Unión Fenosa	5,15%
TUI A.G	5,12%
Enagas	5,03%
France Telecom Espana	2,34%
Aberus	1,68%

Bancaja	
Ribera Salud	50%
Banc de València	38,33%
Proyectos Edificos	20%
Iberdrola	6,03%
Martín-Fadessa	5,97%
NH Hoteles	5,66%
Enagas	5%

més accelerat que no es preveia, les caixes es troben abocades a cercar noves maneres de finançament. En aquest sentit, la CAM va pel camí de ser pionera.

L'entitat que presideix Vicente Sala té previst de convertir-se en la primera caixa d'estalvis de l'estat

espanyol de traure al mercat quotes participatives, una figura similar a les accions, amb ple dret per a cotitzar en un mercat de valors, però que no atorguen drets polítics, és a dir, no donen dret de vot, a diferència dels títols dels bancs. La idea, que ha estat beneïda pel consell d'administració, ha estat criticada pels sindicats, que consideren que és el primer pas per a privatitzar l'entitat. Tampoc no ha agradat als bancs, que consideren que les caixes gaudeixen d'unes condicions i una protecció política que tergiversa el mercat.

Per una altra banda, durant l'exercici 2008 hauria d'eixir a la borsa el *holding* industrial de Bancaixa, com ja fer “la Caixa” amb Critería Caixa Corp. La intenció de l'entitat que comanda José Luis Olivas és de traure a borsa un parquet del 19% d'aquesta cartera d'empreses participades i mantenir el 51% de les participacions. El 30% restant ja és a mans de Guggenheim Capital i Deutsche Bank. El que no s'ha fixat, de moment, és el calendari per a aquesta operació, si bé no s'ha de descartar que les turbulències financeres dels darrers mesos obliguen a replantejar-se els terminis.

V. Tena